

Брюксел, 17.1.2013 г.
COM(2013) 6 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

за прилагането на законодателството на ЕС относно отпадъците

**Директива 2006/12/ЕО относно отпадъците,
Директива 91/689/ЕИО относно опасните отпадъци,
Директива 75/439/ЕИО относно отработените масла, Директива 86/278/ЕИО
относно утайките от отпадъчни води,
Директива 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки,
Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци и
Директива 2002/96/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно
оборудване
за периода 2007—2009 г.**

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

за прилагането на законодателството на ЕС относно отпадъците

**Директива 2006/12/ЕО относно отпадъците,
Директива 91/689/ЕИО относно опасните отпадъци,
Директива 75/439/ЕИО относно отработените масла, Директива 86/278/ЕИО
относно утайките от отпадъчни води,
Директива 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки,
Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци и
Директива 2002/96/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно
оборудване
за периода 2007—2009 г.**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на настоящия доклад е да информира за прилагането на законодателството на ЕС относно отпадъците за периода 2007—2009 г. Той обхваща Директива 2006/12/ЕО относно отпадъците, Директива 91/689/ЕО относно опасните отпадъци, Директива 75/439/ЕИО относно обезвреждането на отработени масла, Директива 86/278/ЕИО относно утайки от отпадъчни води, Директива 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки, Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци, Директива 2002/96/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване. Прилагането на Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превози на отпадъци, Директива 2006/21/ЕО относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии и Директива 2000/53/ЕО относно излезлите от употреба превозни средства ще бъдат предмет на отделни доклади.

Настоящият доклад се основава на информация, предоставена от държавите членки. Подробни доклади във връзка с всяка директива са на разположение на адрес: <http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm>.

Директива 2006/12/ЕО относно отпадъците, Директива 91/689/ЕО относно опасните отпадъци и Директива 75/439/ЕИО относно обезвреждането на отработени масла са отменени, считано от 12 декември 2010 г., с изменената Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, която съдържа техните основни разпоредби. Поради това настоящият доклад е последният за прилагането на горепосочените директиви. За Директива 2008/98/ЕС¹ е създаден нов въпросник за прилагане на законодателството. Фигура 1 от приложението към настоящия доклад съдържа преглед на промените в законодателството относно отпадъците.

¹ Решение за изпълнение на Комисията от 18 април 2012 година за формулиране на въпросник, който да бъде използван за докладване относно прилагането на Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно отпадъците, http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/pdf/C_2012_2384.pdf.

2. СВОЕВРЕМЕННОСТ И КАЧЕСТВО НА ДОКЛАДВАНЕТО

За отчетния период 2007—2009 г., почти всички държави членки са спазили задълженията за докладване². Въпреки това има какво още да се желае от отчетната дисциплина на държавите членки: докладите от държавите членки не бяха изпратени навреме, представените доклади понякога не съдържаха отговори на всички въпроси и информацията невинаги беше пълна.

По отношение на годишните данни за рециклирането и оползотворяването на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и отпадъци от опаковки, повечето държави членки се позоваваха на годишните доклади, изпратени на Евростат. За повечето държави членки няма налични данни за 2009 година (което изпълнява изискванията за докладване по отношение на ОЕЕО). Наличен е пълен набор от данни за 2007 и 2008 г. за ОЕЕО и опаковките по отношение на общите проценти на рециклиране и оползотворяване, както и процентите на рециклиране и оползотворяване по материали и отпадъчни потоци.

Имаше значителни различия в качеството на докладите и на предоставената информация. Държавите членки често даваха неясни отговори. Макар че в някои случаи това може да се дължи на липсата на яснота във формулировката на няколко въпроса във въпросниците за прилагането на законодателството, отговорите на държавите членки нерядко бяха доста неясни, например с често позоваване на националното законодателство, но без да се посочат подробности, дори когато изрично са поискани обяснения или подробна информация за опита им.

3. ДИРЕКТИВА 2006/12/ЕО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ (РАМКОВА ДИРЕКТИВА ЗА ОТПАДЪЦИТЕ, РДО)

В тази директива, вече отменена и заменена с Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, се установяват основните изисквания, определения и принципи, свързани с управлението на отпадъците в ЕС. Приета през 1975 г. и съществено преразгледана през 1991 г., РДО е изменяна многократно. Директива 2006/12/ЕО (наричана по-нататък „РДО от 2006“), кодифицирана версия на предишната Директива 75/442/ЕИО, е била референтният документ за отчетния период 2007—2009 г.

РДО от 2006 г. въведе важни определения за управлението на отпадъците (например определение за „отпадъци“), задължи държавите членки да изграждат подходящи мрежи от инсталации за обезвреждане на отпадъци, въведе тристепенна йерархия в управлението на отпадъци, която в по-голяма степен насърчава предотвратяването на генерирането на отпадъци, отколкото тяхното оползотворяване, като обезвреждането остава като последна възможност. Директивата задължи държавите членки да гарантират, че отпадъците се оползотворяват или обезвреждат по начин, който не застрашава здравето на човека и околната среда, и включваше забрана за изоставянето, изхвърлянето или неконтролираното обезвреждане на отпадъци. Тя изисква от държавите членки да изготвят национални планове за управление на отпадъци (ПУО) и

² С изключение на Франция, Гърция, Малта и белгийските региони Брюксел и Валония, които към момента на финализирането на настоящия доклад не предоставиха пълен набор от доклади за прилагането на законодателството.

въвежда задължението дейностите с отпадъци да се извършват след като бъде получено разрешително за съответната дейност.

Всички докладващи държави членки потвърдиха въвеждането на директивата в своето национално законодателство и изпълнението на основните ѝ изисквания, включително създаването на един или няколко ПУО и предприемането на стъпки в посока на самодостатъчност в обезвреждането на отпадъците. В допълнение всички докладващи държави членки потвърдиха изпълнението на разпоредбите на РДО от 2006 г. относно изискванията за разрешително и поддържането на архив.

Въпреки това беше установен важен пропуск в прилагането на законодателството на ЕС относно отпадъците по отношение на избраните алтернативи за третиране на отпадъците. Статистическите данни сочат, че много държави членки все още до голяма степен разчитат на депонирането на отпадъци от домакинствата, което не отговаря на концепцията за йерархията за отпадъците, посочена в член 3, параграф 1 от РДО от 2006 г. и ще противоречи още повече на изискванията на преразгледаната РДО, която въвежда петстепенна йерархия на управлението на отпадъците. През 2009 г. имаше голяма разлика в методите за третиране на общинските отпадъци в държавите членки, от изключително голямо разчитане на депонирането (България, Румъния, Малта, Литва и Латвия депонираха над 90 % от отпадъците си), до под 5 % депониране (Белгия, Дания, Германия, Нидерландия, Австрия и Швеция). Най-високият процент на рециклиране (включително компостиране³) беше постигнат в Австрия (70 %), следвана от Германия (66 %), Белгия и Нидерландия (60 %) и Швеция (55 %). В Швеция, Дания, Нидерландия, Люксембург, Белгия, Германия и Франция бяха най-високите проценти на изгаряне (без разлика между изгаряне с и без оползотворяване на енергия към онзи момент). Тези големи несъответствия бяха до известна степен в резултат от късното прилагане на законодателството относно отпадъците в държавите членки, които се присъединиха към ЕС след 2004 г. Поради това напредъкът в тези държави ще трябва да бъде внимателно наблюдаван като основен показател за ефективността на политиките им за управление на отпадъците. Въпреки това някои по-стари държави членки демонстрираха постоянни ниски резултати (напр. Гърция с 82 % депониране, Португалия със само 20 % рециклиране). Напредъкът в тези държави следва да бъде насърчаван посредством целенасочени съвети и финансиране по структурните фондове и Кохезионния фонд.

Наблюдава се известен напредък в управлението на общинските отпадъци в сравнение с предходния отчетен период, което вероятно се обяснява с подобрената инфраструктура за управление на отпадъците, изградена през последните години. Други стимули бяха също така прилагането на директивите на ЕС, пряко свързани с отпадъчния поток (като директивата за опаковките, директивата за ОЕЕО или директивата за батериите) и мерките, предвидени за изпълнение на целите, съдържащи се в тях, тъй като инфраструктурата, схемите за събиране, информационните кампании и др., въведени с цел спазване на законодателството, биха допринесли за общото подобряване на управлението на отпадъците. Въпреки това общите данни за

³ Компостирането е процес, който превръща биомасата в компост чрез използване на кислород и някои микроорганизми (за подробно обяснение на различните форми на третиране на биоразградими отпадъци вж. клетка 2 от Работен документ на службите на Комисията, придружаващ Съобщение на Комисията относно бъдещите стъпки в управлението на биоотпадъци в Европейския Съюз, SEC/2010/0577 окончателен, на адрес http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/pdf/sec_biowaste.pdf).

управлението на отпадъците като цяло и по-конкретно на общинските отпадъци остават незадоволителни, предвид целта на ЕС да напредва към европейско общество на рециклирането, което се подчертава от преразгледаната РДО 2008/98/ЕО. Все още съществуват огромни неизползвани възможности за рециклиране, като повече от половината от наличните ресурси в отпадъците остават изцяло неизползвани. Необходими са незабавни усилия за ускоряване на въвеждането на модерни и ефективно използващи ресурсите системи за управление на отпадъците.

4. ДИРЕКТИВА 91/689/ЕИО ОТНОСНО ОПАСНИТЕ ОТПАДЪЦИ

С вече отменената Директива относно опасните отпадъци, чиито основни разпоредби са включени в Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, се въведе единно определение за опасни отпадъци и се гарантира екологосъобразното управление на този отпадъчен поток. Редица контролни мерки в допълнение към тези, посочени в РДО от 2006 г., са определени по отношение на управлението на опасни отпадъци, включително забрана за смесването на опасни отпадъци с други отпадъци, изисквания за проследимост, уведомяване на Комисията относно отпадъците, проявяващи опасни свойства, но невключени в списъците с опасни отпадъци.

Всички докладващи държави членки са транспонирали съответните разпоредби на Директивата за опасните отпадъци в своето национално законодателство. Въпреки това информацията, предоставена от докладващите държави членки, невинаги беше точна и изчерпателна. По-специално, продължават да са налице опасения, свързани с прилагането на забраната за смесване и на съответните изключения от тази забрана. Налице са съмнения дали инспекциите, провеждани по конкретни случаи и жалби, съгласно докладите на някои държави членки, са достатъчни за изпълнение на изискването за съответни периодични проверки. В допълнение невинаги е очевидно дали проверките, както и изискванията за докладване, всъщност обхващат производителите на опасни отпадъци, или изобщо предприятия и организации в областта на управлението на отпадъци.

5. ДИРЕКТИВА 75/439/ЕИО ОТНОСНО ОБЕЗВРЕЖДАНЕТО НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА

Директивата за отработените масла също е отменена от 12 декември 2010 г. — отработените масла сега са обхванати от Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

Всички държави членки са транспонирали Директивата за отработените масла в своето национално законодателство. Оценката на докладите на държавите членки показва, че са въведени подходящи механизми за издаване на разрешение и контрол, които да предотвратят отрицателните въздействия в резултат на управлението на отработени масла върху околната среда и здравето.

През 2008 и 2009 г. в целия ЕС се прилагаха множество различни методи за третиране. Седем държави членки дадоха приоритет на регенерирането на отработени масла пред изгарянето и депонирането им, четири държави членки се фокусираха върху изгарянето, а една избра депонирането като алтернатива за управление. Две държави членки изнасяха значителен дял от отработените си масла. Осем държави членки не можаха да бъдат подробно анализирани заради липсващи данни. Останалите пет държави членки избраха да използват и трите метода на третиране.

Редица държави членки посочиха някои пречки, които възпрепятстват регенерирането или изгарянето на отработени масла. Най-често срещаната причина са малките количества произвеждано и събирано масло и, в резултат, липсата на капацитет за обработка. В тези държави инвестициите в инфраструктура за обработка на отработени масла не са изглеждали привлекателни от икономическа гледна точка.

6. ДИРЕКТИВА 86/278/ЕИО ОТНОСНО УТАЙКИ ОТ ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Директивата относно утайките от отпадъчни води има за цел да поощрява използването на утайки от отпадъчни води в земеделието и да предотвратява опасното въздействие върху почвата, растителността, животните и човека. Директивата съдържа редица изисквания за качеството на утайките от отпадъчни води, използвани в земеделието, качеството на почвата, в която се използват утайки, или ограниченията за поставяне в почвата на утайка за дадена цел или в определени периоди. Основната цел на тези изисквания е да се ограничат концентрациите на тежки метали в почвите. За тази цел са определени гранични стойности за тежките метали в почва, към която се поставя утайка, както и за максималните годишни количества на такива тежки метали, които с утайки могат да се вкарат в почва, предназначена за земеделие.

Транспонирането и прилагането на тази директива продължава да е безпроблемно и не са възникнали значителни промени след последния отчетен период. Интересен факт е, че има значителни разлики между държавите членки по отношение на националните гранични стойности за тежките метали: някои държави членки са приели праговете, предвидени в директивата, а други са решили да въведат много по-строги гранични стойности.

От анализа на данните, докладвани от държавите членки по отношение на утайките, произведени и използвани в земеделието, е видно, че е постигната целта да се поощрява използването на утайки от отпадъчни води в земеделието. Въпреки че генерирането на утайки от отпадъчни води е леко намаляло (< 1 %) между 2007 и 2009 г., държавите членки докладват увеличение на използването на утайки в земеделието с около 8 % за същия този период.

През първото тримесечие на 2013 г. Комисията ще направи последваща оценка на редица директиви относно отпадъчните потоци, в това число на директивата относно утайки от отпадъчни води.

7. ДИРЕКТИВА 94/62/ЕО ОТНОСНО ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Директивата относно опаковките има за цел да хармонизира националните мерки, за да се предотврати или намали въздействието на опаковките и отпадъците от опаковки върху околната среда и да се гарантира безпроблемното функциониране на вътрешния пазар. Тя съдържа разпоредби относно предотвратяването на отпадъци от опаковки, относно повторната употреба на опаковките и относно оползотворяването и рециклирането на отпадъци от опаковки. С директивата се определят цели, свързани с рециклирането и оползотворяването, задължават се държавите членки да въведат схеми за събиране на отпадъци от опаковки и се въвеждат минимално допустими изисквания, на които всички опаковки трябва да отговарят, за да бъдат пуснати на пазара на ЕС. На няколко държави членки бяха предоставени преходни периоди за постигане на целите за оползотворяване и рециклиране.

В общия случай всички докладващи държави членки са транспонирали правилно изискванията на директивата в своето национално законодателство. Въз основа на информацията, предоставена от държавите членки, и статистическите данни на Евростат може да се приеме, че като цяло прилагането продължава да е задоволително. Само две държави членки посочиха, че националното им законодателство е било изменено по време на отчетния период.

Между 2007 и 2009 г. количеството и съставът на генерираните отпадъци от опаковки са останали сравнително стабилни с леко увеличение на теглото през 2007 и 2008 г. През 2009 г. имаше значително намаление на количеството генерирани отпадъци от опаковки, което спадна под нивата от 2005 г., въпреки че не е възможно да се посочат с точност причините, довели до това развитие.

На Гърция, Ирландия и Португалия бяха предоставени преходни периоди до 2011 г. по отношение на целите за третиране на отпадъците от опаковки, съответно поради големия брой малки острови, наличието на селски и планински зони и ниското ниво на потребление на опаковки. В допълнение с Директива 2005/20/ЕО и с Договорите за присъединяване се предоставя по-късен срок за изпълнение на целите при държавите, които се присъединиха към Европейския съюз през 2004 г. (Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия) и през 2007 г. (Румъния и България).

Общите проценти на оползотворяване и рециклиране се увеличиха значително в сравнение с предходния отчетен период, предимно поради въвеждането на системите за събиране и третиране на отпадъци от опаковки в новите държави членки. Между 2007 и 2009 г. в общите проценти на оползотворяване и рециклиране се наблюдаваше леко, но стабилно увеличение в ЕС-27 като цяло.

Голямото мнозинство държави членки постигнаха целите за общо оползотворяване и рециклиране, както и целите за рециклиране по материали, с някои изключения. През 2009 г. четири държави членки не изпълниха една или повече от определените цели. Някои държави членки не са постигнали определена цел в дадена година, но са успели да я постигнат в предходната или следващата година, което изглежда показва, че в тези държави членки не са налице систематични структурни дефицити в инфраструктурата за управление на отпадъците. Други държави членки, обаче, постоянно не успяват да постигнат общите цели за оползотворяване/рециклиране по време на отчетния период, съответно този проблем трябва да бъде решен на индивидуално ниво.

По-голямата част от държавите членки са предприели мерки за предотвратяване на генерирането на отпадъци от опаковки; но въпреки това поощряването на предотвратяването на отпадъците от опаковки и разработването на системи за повторна употреба на опаковките остава постоянна задача пред държавите членки.

Всички докладващи държави членки посочиха, че са създали схеми за разделно събиране на отпадъците от опаковки⁴. Системите се различават по своята степен на

⁴ „Схеми за разделно събиране на отпадъците от опаковки“ са системи, създадени за осигуряване на връщане и/или събиране на използвани опаковки и/или отпадъци от опаковки от потребителя, друг краен ползвател, или от отпадъчния поток, за да бъдат насочени към най-подходящите алтернативи за управление на опаковките (Член 7, параграф 1, буква а) от Директивата за опаковките).

ефикасност и достъпност за населението, както и по разходите за гражданите. Някои държави членки, които се присъединиха през 2004 г., едва наскоро започнаха да създават необходимата инфраструктура чрез пилотни проекти в градските зони. Държавите членки въведоха редица различни инициативи за повишаване на осведомеността на потребителите и фирмите относно екологосъобразното управление на отпадъците от опаковки, включително разделното събиране. Където такива системи са налице, резултатите от разделното събиране (и последващото качество на рециклирането) са значително по-добри.

Изпълнението и прилагането на практика на изискванията, предвидени в директивата, варират съществено в държавите членки, което се потвърждава от оценката на статистическите данни. Директивата относно опаковките също е предмет на планираната последваща оценка, която ще бъде започната през 2013 г..

8. ДИРЕКТИВА 1999/31/ЕО ОТНОСНО ДЕПОНИРАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Директивата относно депонирането на отпадъци има за цел да предотврати или намали неблагоприятните последици от депонирането на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве. С нея се въвеждат строги технически изисквания за депата, специални изисквания за приемането на отпадъци в депата и категории депа в зависимост от отпадъците, за чието обезвреждане те са предназначени. С директивата държавите членки се задължават да гарантират, че разрешителните за експлоатация на депата се издават от компетентни национални органи. Една от ключовите разпоредби включва цели за постепенно отклоняване на общинските биоразградими отпадъци⁵ от депата, с оглед да се намалят емисиите на метан⁶, както и технически изисквания за улавянето и третирането на газове от депата.

Депонирането винаги е било най-малко желаната алтернатива за управление на отпадъците. Това е потвърдено в РДО от 2008 г. Много държави членки са предприели мерки за пълното му премахване и са постигнали големи успехи в това отношение (процентите на депониране на общински отпадъци са спаднали под 5 % в Белгия, Дания, Германия, Нидерландия, Австрия и Швеция). В много държави обаче депонирането е преобладаващата (ако не и единствената налична) алтернатива за управление на общинските отпадъци. Необходими са значителни усилия от страна на тези държави да променят положението и да намалят съществено депонирането.

Държавите членки докладваха, че са транспонирали повечето изисквания на директивата в своето национално законодателство. Всички държави членки докладваха, че са предприели мерки за намаляване депонирането на общински отпадъци, включващи програми за предотвратяване на генерирането им, и че са приели национални стратегии и мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране. Предоставените данни за количеството биоразградими отпадъци, предназначени за депониране, показват, че количеството такива отпадъци постоянно намалява: от 19-те държави членки, чиито данни могат да бъдат сравнени с

⁵ „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, годни да бъдат подложени на анаеробно или аеробно разлагане, като хранителни и градински отпадъци, хартия и картон (член 2, буква м) от директивата за депонирането.

⁶ Биоразградимите отпадъци, които се разграждат в депата, отделят метан — силен парников газ, 20 пъти по-силен от CO₂ по отношение на парниковия ефект.

тези от предходния доклад, 11 са успели да намалят количеството биоразградими отпадъци, предназначени за депониране.

Всички държави членки са дефинирали критерии за приемане на отпадъци в различните категории депа. Техническите изисквания на директивата (мониторинг на продукта на излугване⁷, повърхностните и подземните води и емисиите на газ) като цяло са добре транспонирани в националното законодателство. Невинаги са налични обаче изчерпателни данни за прилагането на практика на тези изисквания от операторите на депата. Според наличните данни, в края на отчетния период 2007—2009 г. все има значителен брой действащи депа, които не изпълняват изискванията, въпреки че броят им е намалял в сравнение с предишния доклад (особено в случаите на депа за неопасни отпадъци). Мнозинството държави членки посочват, че всички депа в експлоатация, включително депа за инертни отпадъци, отговарят на изискванията на директивата. Четири държави членки докладваха малък дял изпълняващи изискванията депа, като останалите имат нужда от усъвършенстване и модернизирание.

Комисията ще прегледа целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депата, ще представи доклад пред Европейския парламент и Съвета през 2014 г., и, ако е целесъобразно, ще го придружи с предложение.

9. ДИРЕКТИВА 2002/96/ЕО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИ ОТ ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ (ДИРЕКТИВА ОТНОСНО ОЕЕО)

Директивата относно ОЕЕО цели да насърчи и оптимизира събирането, повторната употреба, рециклирането и оползотворяването на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и да гарантира висока степен на опазване на околната среда и здравето на човека. Тя предвижда създаването на схеми за събиране за връщане на стари устройства и извежда отговорността на производителя като ключов механизъм на политиките за намаляване на количествата ОЕЕО, предвидени за окончателно депониране. Директивата има за цел да усъвършенства дизайна на продуктите с оглед на предотвратяване на ОЕЕО и увеличаване на степента на повторна употреба и оползотворяване, както и предвижда финансирането на системи за оползотворяване и третиране на ОЕЕО от производителите. Тя набляга на необходимостта ОЕЕО да бъдат внимателно управлявани поради често опасното им естество, а също и заради ценните ресурси, които те съдържат. Следователно директивата определя задължителни цели за държавите членки по отношение на събирането на ОЕЕО от домакинствата и поставя цели за повторна употреба/рециклиране и оползотворяване за различните категории ОЕЕО, за да се увеличи ефективното използване на този ресурс (на някои държави членки бяха предоставени преходни периоди за постигане на целите им).

През 2008 г. Комисията започна преработка на директивата относно ОЕЕО, за да приведе целите за събиране в съответствие с реалността в различните държави членки, да засили разпоредбите срещу нелегалните превози и да намали административната тежест. Новата директива относно ОЕЕО беше приета на 4 юли 2012 г.⁸

⁷ „Продукт на излугване“ са всички течности, филтрирани чрез просмукване през складираните отпадъци или изпуснати от тях, или съдържащи се в депата (вж. член 2, буква и) от директивата за депонирането).

⁸ Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно отпадъците от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО), ОВ L 197, 24.7.2012 г., стр.38

Всички държави членки са транспонирали съответните разпоредби на Директивата относно ОЕЕО в своето национално законодателство.

Въз основа на докладите за национално прилагане за периода 2007—2009 г. и предоставените данни за постигането на целите, изглежда, че степента на съответствие с Директивата като цяло е задоволителна. През отчетните години 2007 и 2008 г. държавите от ЕС-15 трябваше да изпълнят поставените в директивата цели. През 2008 г. и Словения трябваше да изпълни това изискване. Останалите държави членки трябва да осигурят съответствие от отчетна година 2009 г. нататък. Данните бяха докладвани от всички държави членки. От страните, които трябваше да осигурят съответствие през 2008 г., само Италия и Словения бяха значително под сегашната цел за събиране, възлизаща на 4 kg⁹. От годишните данни, отчетени до този момент, е видна положителна тенденция за събиране и оползотворяване.

Всички докладващи държави членки посочиха, че са създали системи за събиране на ОЕЕО. Преобладаващият избор е за общинско събиране — частни индивидуални системи съществуват само в няколко случая, в допълнение на колективните. Националните системи се различават по своята сложност и ефикасност, близост и достъпност за жителите. Освен това степента на развитие е различна в различните държави и между селските и градските райони.

За отчетния период във всички държави членки, за които има налични данни, е нараснало количеството събрани, повторно употребени/рециклирани и оползотворени ОЕЕО. Голямото мнозинство държави членки успя да постигне целите за събиране, предвидени в Директивата¹⁰, и целите за повторна употреба/рециклиране и оползотворяване по категории. Когато държавите членки не успяват да изпълнят целите на Директивата, обикновено това се отнася само за отделни цели (а не за целия набор от цели). През 2007 и 2008 г. целите за повторно използване/рециклиране по отпадъчни потоци не бяха изпълнени в три докладващи държави членки.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

От докладите на държавите членки за периода 2007—2009 г. следва, че законодателството на ЕС относно отпадъците е до голяма степен правилно транспонирано в националното им законодателство.

Според информацията, предоставена от държавите членки и наличните статистически данни, степента на прилагане на Директивите относно ОЕЕО и опаковките е общо взето задоволителна, като само няколко държави членки не изпълняват отделни цели.

Не бяха установени големи проблеми по отношение на прилагането на директивите относно управлението на отработени масла и утайки от отпадъчни води.

⁹ Държавите членки гарантират, че най-късно до 31 декември 2006 г. следва да се постигне степен на разделно събиране на ОЕЕО от минимум четири килограма средно за един жител на година от частни домакинства (член 5, параграф 5 от Директивата относно ОЕЕО).

¹⁰ За целите приложими за различните категории ОЕЕО, вж. член 7, параграф 2 и приложение IA от Директивата за ОЕЕО, както и Фигура 8 в приложението към настоящия доклад и Таблица 3 в специалния доклад за прилагането на Директивата за ОЕЕО на следния адрес: <http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm>.

При другите директиви обаче са налице съществени проблеми с прилагането им на практика и изпълнението им. Това заключение може да се направи не само от докладите на държавите членки за прилагането, но и въз основа на други източници на информация, като например данни от Евростат, собствени проучвания на Комисията, или броя на жалбите и нарушенията, свързани с управлението на отпадъците. Степента на прилагане се различава значително по отношение на различните директиви, като най-големите притеснения са за Директивата за опасните отпадъци, РДО от 2006 г. и Директивата относно депонирането.

По отношение на Директивата за опасните отпадъци са налице съмнения за прилагането на практика на забраната за смесване¹¹ и свързаните с нея изключения, определени в директивата¹² както и, в по-широк смисъл, разбирането за „периодични“ проверки и съответните обхванати от инспекциите учреждения в някои държави членки.

Що се отнася до Директивата относно депонирането, въпреки че строгите ѝ изисквания често се транспонират в националното законодателство и се предприемат мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране, тревожен остава броят на действащите депа, които не отговарят на изискванията. Друг сериозен проблем е общият процент на депониране: докато някои държави членки показваха, че е възможно този процент да се намали почти до нула, няколко други разчитат предимно на тази най-неблагоприятна алтернатива за управление на отпадъците. Този въпрос се нуждае от особено внимание с оглед на приоритета на политиката в „Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа“ за пълно премахване на депонирането.

Що се отнася до РДО от 2006 г., наличните статистически данни, броят на нарушенията, предишните доклади за прилагането и собствените проучвания на Комисията показват продължаващ недостиг на изпълнението и прилагането ѝ. Остават поводи за тревога за правилното прилагане на йерархията в управлението на отпадъците, дори в тристепенната ѝ форма, като е налице висока степен на зависимост от депониране, което води до неизползвани възможности за рециклиране и оползотворяване, въпреки известния напредък, който може да се наблюдава през отчетния период. Сред най-съществените препятствия пред по-доброто прилагане на ниво държави членки са липсата на ангажираност и ресурси за контрол на прилагането и изпълнението, в съчетание със структурни, институционални и конституционни пречки¹³. Преодоляването на тези препятствия, увеличаването на националните инспекции и повишаването на знанията за управлението на отпадъците ще доведат до съществени подобрения.

Йерархията на управлението на отпадъците беше изменена с Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците така, че да се наблегне повече на предотвратяването, повторната употреба и рециклирането. Въвеждането на нови цели за рециклиране и

¹¹ Държавите членки вземат необходимите мерки, с които изискват учрежденията или предприятията, които обезвреждат, оползотворяват, събират или превозват опасни отпадъци, да не смесват различните категории опасни отпадъци или да не смесват опасни отпадъци с неопасни отпадъци (член 2, параграф 2 от Директивата за опасните отпадъци).

¹² Забележете, че разпоредбите относно забраната за смесване и предпоставките за евентуални изключения са значително изменени с Директива 2008/98/ЕО.

¹³ Вж. проучването на Комисията „Прилагане на законодателството на ЕС за екологичен растеж“, окончателен доклад от 29 ноември 2011 г., на следния адрес: <http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/study%2012%20FINAL%20REPORT.pdf>.

оползотворяване в тази директива ще бъде важен фактор за стремежа материалите, съдържащи се в отпадъците, да се използват по-ефективно, вместо да се изхвърлят. Същевременно преразгледаната директива позволява на държавите членки да се отклоняват от йерархията, когато това е оправдано от концепцията за жизнения цикъл, свързана с общото въздействие на генерирането и управлението на отпадъци. Това ще позволи на държавите членки по-широк подход към определянето и прилагането на тези алтернативи за управление на отпадъците, които дават най-добри резултати за околната среда¹⁴.

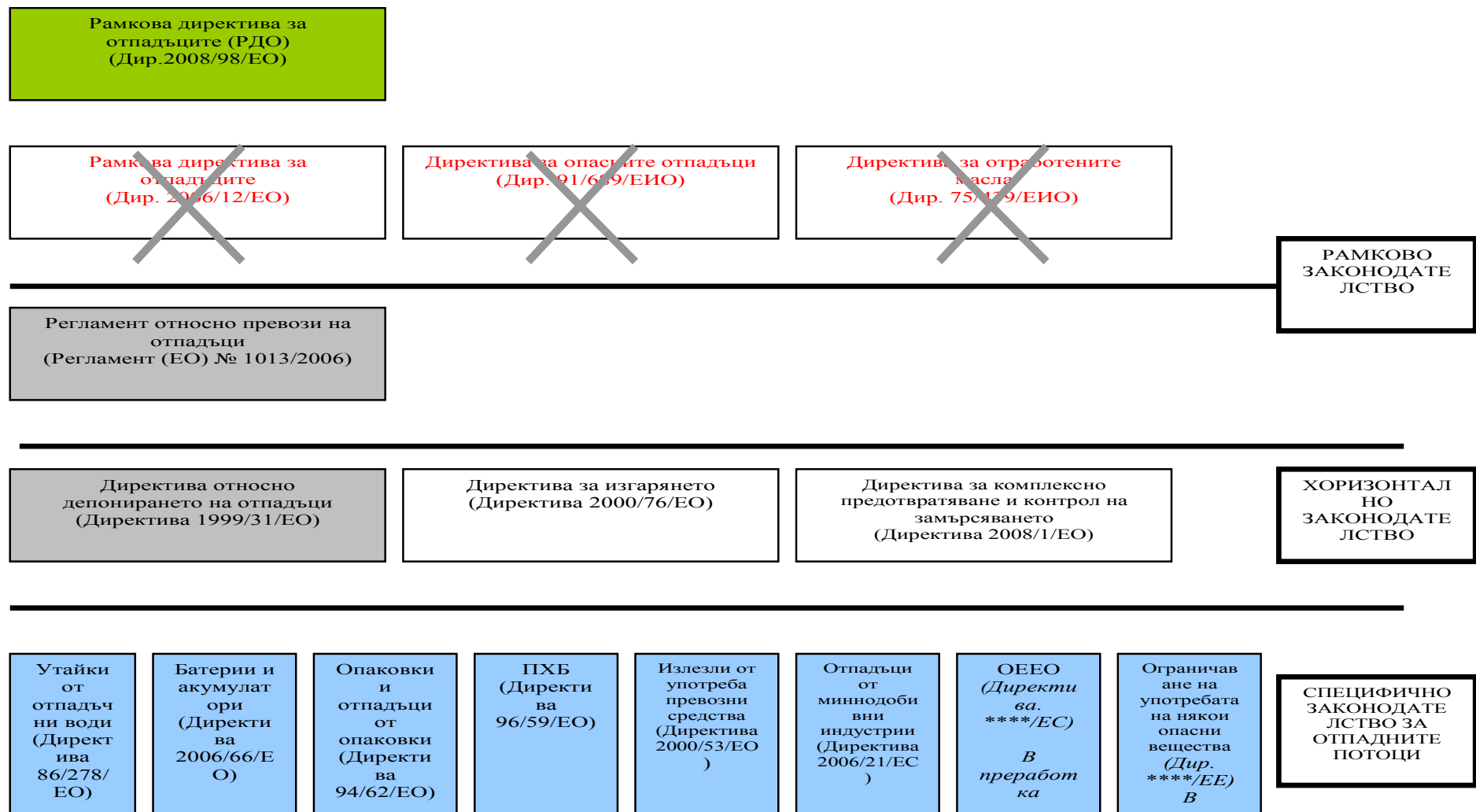
Според едно неотдавнашно проучване¹⁵, публикувано от Комисията, пълното прилагане на законодателството на ЕС относно отпадъците би спестило 72 милиарда евро годишно, би увеличило годишния оборот на сектора за управление на отпадъците и рециклиране с 42 милиарда евро и би създадо повече от 400 000 работни места до 2020 г. Нелегалните дейности с отпадъци или липсващата инфраструктура в държавите членки водят до пропуснати възможности за икономически растеж, което не можем да си позволим, и създават екологични заплахи. Поради това е от изключителна важност да се предприемат решителни стъпки за намаляване на несъответствията в изпълнението на директивата и преминаване към общество, използващо ресурсите ефективно.

¹⁴ Вж. Насоки на Комисията за начини за прилагане на концепцията за жизнения цикъл (напр. LCA) към управлението на отпадъци на следния адрес: <http://lct.jrc.ec.europa.eu/assessment/publications>.

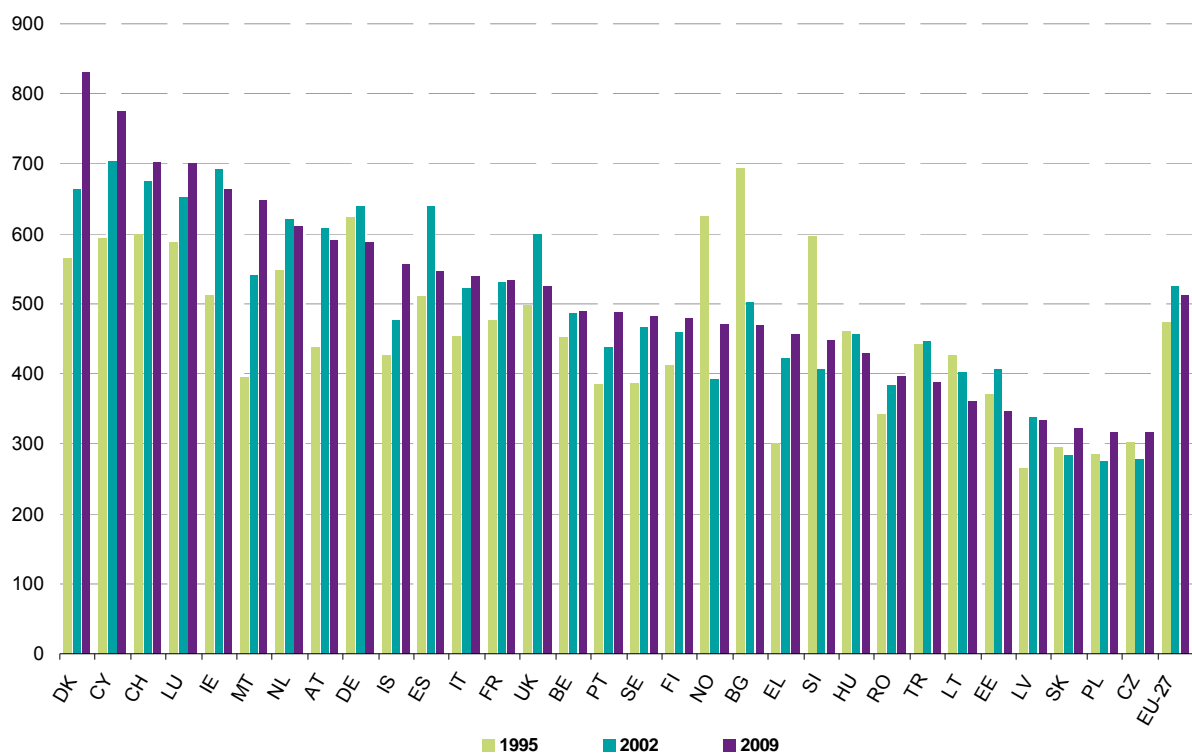
¹⁵ „Прилагане на законодателството на ЕС за екологичен растеж“, окончателен доклад от 29 ноември 2011 г., на следния адрес: <http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/study%2012%20FINAL%20REPORT.pdf>.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Фигура 1. Общ преглед на законодателството на ЕС относно отпадъците — състояние към юли 2012 г.

Фигура 2. Генерирани общински отпадъци по държави през 1995 г., 2002 г. и 2009 г., подредени по нивото от 2009 г. (kg на глава от населението)

Съществени прекъсвания в динамичните редове:

Резки намалявания при Естония (2001 г.), Испания (2004 г.), Литва (1999 г.), Унгария (2000 г.), Португалия (2002 г.), Словения (2002 г.) и Норвегия (2001 г.).

Резки увеличения при Латвия (2002 г.) и Словакия (2002 г.)

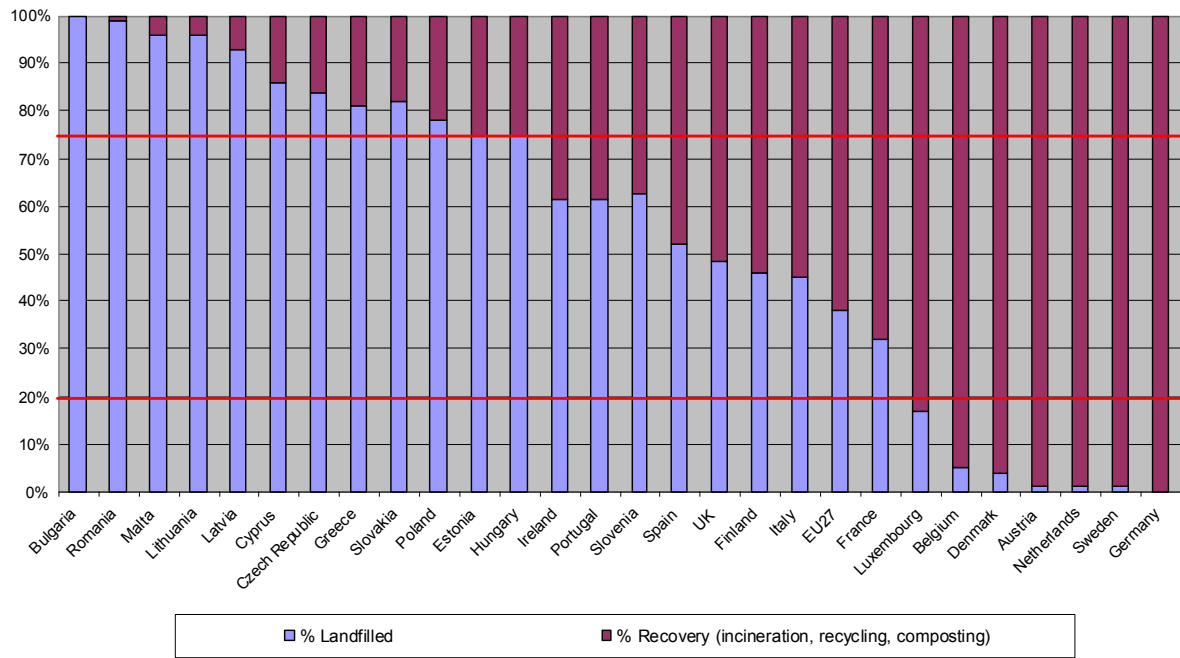
Източник: Евростат (онлайн код за данните: env_wasmun)

Фигура 3. Депонирани, изгорени, рециклирани и компостиращи общински отпадъци в ЕС-27 за периода 1995—2009 г.

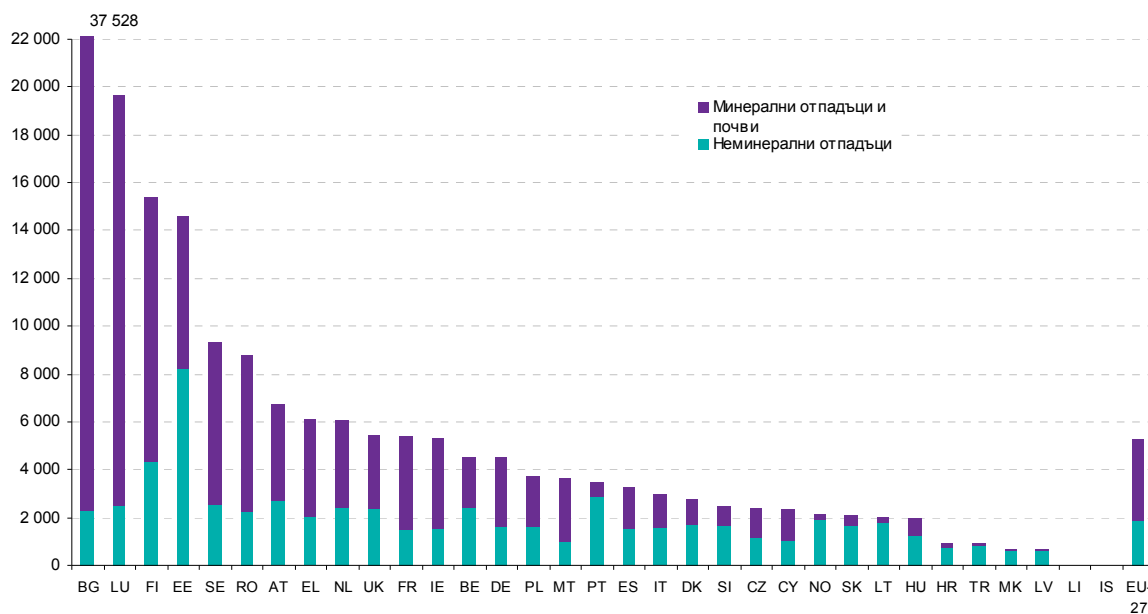
	1995 г	2009 г	1997 г	1998 г	1999 г	2000 г	2001 г	2002 г	2003 г	2004 г	2005 г	2006 г	2007 г	2008 г	2009 г	Изменение 1995-2009 г
млн. тона																
Депониране	141	138	140	137	138	139	135	131	124	117	109	108	106	100	96	-32 %
Изгаряне	31	32	33	34	36	38	39	41	41	43	47	49	50	50	51	63 %
Рециклиране	22	23	28	30	37	38	40	46	47	49	51	54	57	59	59	172 %
Компостиране	13	15	16	18	21	27	28	32	34	36	38	40	42	44	45	239 %
kg на глава от населението																
Депониране	296	290	293	285	287	288	278	269	254	239	221	219	213	201	191	-35 %
Изгаряне	65	66	70	71	76	79	81	85	84	89	95	99	100	99	101	56 %
Рециклиране	46	48	58	62	77	78	83	95	97	100	105	109	116	118	118	159 %
Компостиране	28	31	33	37	44	55	58	65	69	74	78	82	85	88	89	224 %

Източник: Евростат (онлайн код за данните: env_wasmun)

Фигура 4. Третиране на общински отпадъци, 2009 г. (източник: Генерална дирекция „Околна среда“, ползваща данни от Евростат)

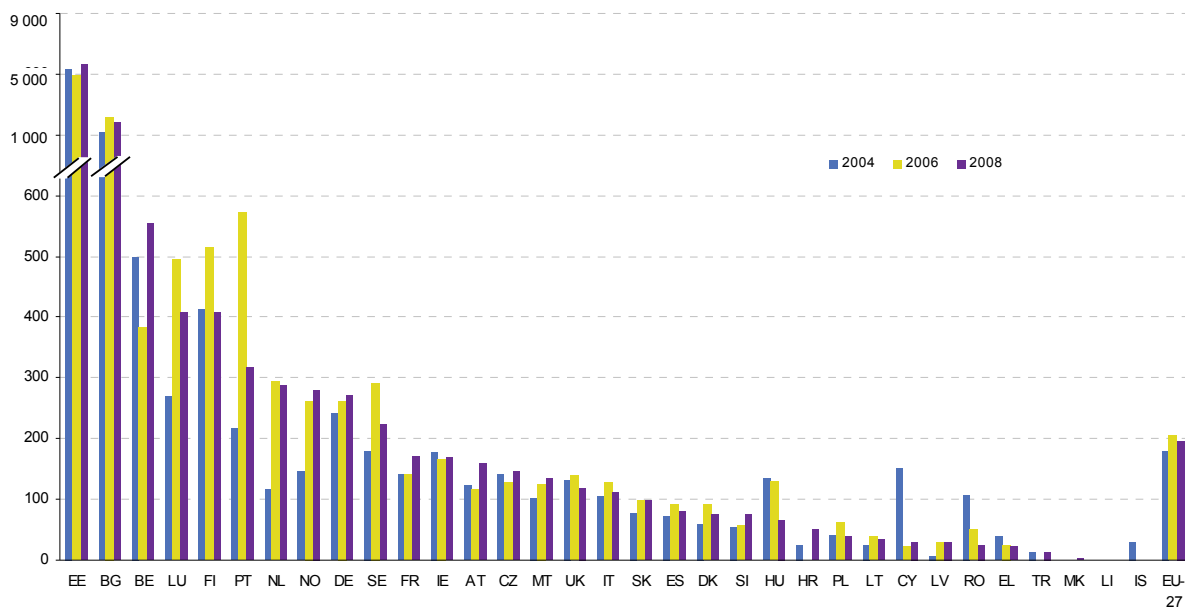

Фигура 5. Генериране на минерални и неминерални отпадъци 2008 г. (kg на глава от населението)

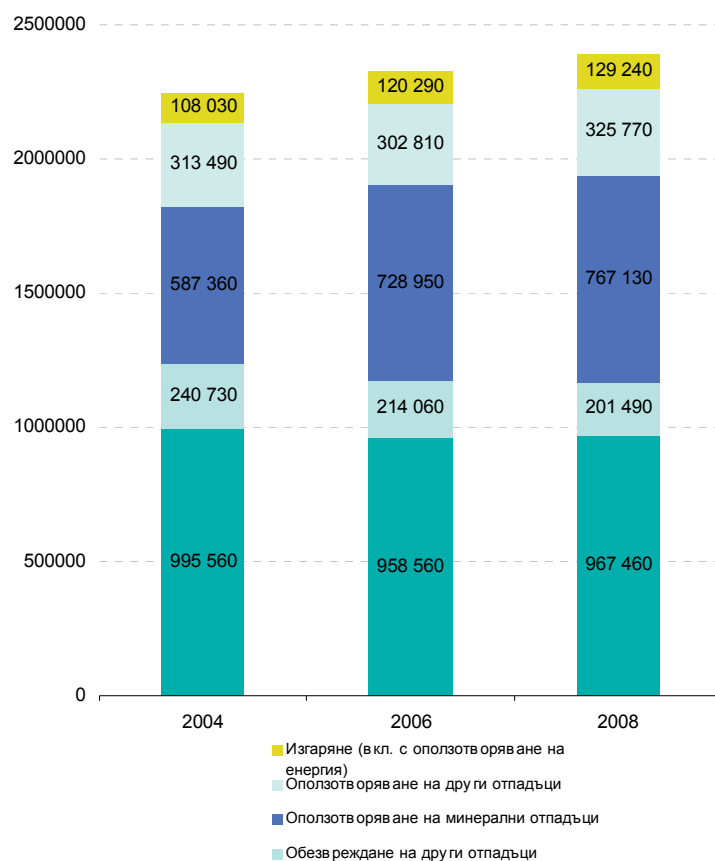
Източник: Евростат (онлайн код за данните: [env_wasgen](#), [tsdpc210](#) и [demo_gind](#))

Фигура 6. Генериране на опасни отпадъци за периода 2004—2008 г. (kg на глава от населението)

Източник: Евростат (онлайн код за данните): [env_wasgen](#) и [demo_gind](#))

Фигура 7. Развитие на третирането на отпадъци в ЕС-27 по категория отпадъци за периода 2004—2008 г. (1000 тона)

Източник: Евростат (онлайн код за данните: [env_wastrt](http://env.wastrt))

Фигура 8. Общ преглед на целите за ОЕЕО, изпратени за третиране съгласно член 7, параграф 2 от Директива 2002/96/ЕО относно ОЕЕО.

Третирането включва като минимум отстраняване на всички течности. В член 7 на директивата се предвиждат конкретни цели за рециклиране и оползотворяване, които се различават в зависимост от конкретната категория оборудване.	Процент повторно използване и рециклиране (по средно тегло на уред)	Процент оползотворяване (по средно тегло на уред)
Електронен отпадъчен поток:		
Големи домакински уреди	75 %	80 %
Автоматични дозатори	75 %	80 %
Информационно-технологични и телекомуникационни уреди	65 %	75 %
Потребителски уреди	65 %	75 %
Малки домакински уреди	70 %	50 %
Осветителни тела	70 %	50 %
Електрически и електронни средства (с изключение на широки неподвижни промишлени устройства)	70 %	50 %
Играчки, уреди за спорт и отдих	70 %	50 %
Инструменти за мониторинг и контрол	70 %	50 %
Газоразрядни лампи	80 %	